

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 10507/2022
23.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у правној ствари предлагача АА из ..., ББ из ..., ВВ и ГГ из ..., чији је пуномоћник Живота Милошевић, адвокат из ..., против противника предлагача Града Крушевца, чији је законски заступник Градски правобранилац Града Крушевца, ради утврђивања накнаде, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Крушевцу Гж 4578/21 од 02.12.2021. године, у седници већа одржаној 23.03.2023. године донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија предлагача, **УКИДА СЕ** решење Вишег суда у Крушевцу Гж 4578/21 од 02.12.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Решењем Основног суда у Крушевцу Р1 77/18 од 09.11.2020. године обавезан је противник предлагача Град Крушевац да предлагачима АА у квоти од 1/3, ББ у квоти од 1/3, ВВ и ГГ у квоти од 1/3, као правним следбеницима ранијег власника сада покојног ДД, бившег из ..., по основу накнаде за одузето и отуђено грађевинско земљиште изван грађевинског подручја и то КП бр. ..., пашњак 3. класе површине 1.62,36 ха, КП бр. ..., пашњак 3. класе површине 1.12,45 ха, КП бр. ..., њива 4. класе површине 14,46 ари, исплати укупан износ од 36.057.880,00 динара и то предлагачу АА из Београда износ од 12.019.293,30 динара, ББ из ... износ од 12.019.293,30 динара, ВВ и ГГ износ од 12.019.293,30 динара, накнада утврђена у овом ставу има се исплатити у једнаким тромесечним ратама у року од 10 година почев од истека годину дана од дана правноснажности одлуке са каматом у висини раста цена на мало према последњим објављеним подацима Републичког органа надлежног за послове статистике, а од доспелости сваке рате до исплате, све по основу правноснажног решења надлежног органа управе Комисије за вођење поступка и доношења решења по захтевима за повраћај земљишта које је у друштвену својину прешло по основу ПЗФ и комфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредног производа од 09.03.2017. године (став први изреке). Обавезан је противник предлагача да предлагачима АА и ББ накнади трошкове ванпарничног поступка у износу од 893.375,00 динара.

Решењем Вишег суда у Крушевцу Гж 4578/21 од 02.12.2021. године, потврђено је решење Основног суда у Крушевцу Р1 77/18 од 09.11.2020. године, које је исправљено решењем истог суда Р1 77/18 од 22.01.2021. године у ставу првом изреке, а жалба предлагача и противника предлагача у том делу су одбијене као неосноване (став први изреке). Укинута је решење Основног суда у Крушевцу Р1 77/18 од 09.11.2020. године, које је исправљено решењем истог суда Р1 77/18 од 22.01.2021. године у ставу другом изреке, у делу одлуке о трошковима ванпарничног поступка и списи предмета у том делу враћени првостепеном суду на поновно одлучивање.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, предлагачи су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба ванпарничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Противник предлагача је одговорио на ревизију.

Врховни касациони суд оценио је да је ревизија предлагача дозвољена на основу члана 403. став 3. у вези члана 420. став 6. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, па је испитао и побијано решење на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Ревидент указује на битне повреде поступка учињене пред другостепеним судом из члана 407. став 1. тачка 3. у вези члана 396. ЗПП и наводи да је другостепени суд пропустио да оцени релевантне жалбене наводе који су указивали на битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези члана 331, 271, 124 – 127, 315, 273. ЗПП.

Из утврђеног чињеничног стања и стања у списима произлази да је у ванпарничном поступку суд утврдио висину накнаде за експроприсану непокретност на основу налаза и мишљења вештака Мирољуба Васића. Предлагачи су оспорили налаз и мишљење вештака Мирољуба Васића и доставили налаз и мишљење вештака Небојше Гајића и предложили да се вештак Мирољуб Васић саслуша у присуству стручног лица Небојше Гајића и да суд изведе доказ читањем налаза и мишљења вештака Небојше Гајића у смислу одредбе члана 271. Закона о парничном поступку. Међутим, првостепени суд је тај предлог одбио јер се сви докази изводе по службеној дужности у смислу одредбе члана 134. ЗВП. Предлагачи су као жалбени разлог изнели битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 271. ЗПП, али другостепени суд није у смислу одредбе члана 396. став 1. ЗПП није оценио битне жалбене наводе.

Нижестепени судови су одлучили о висини накнаде за експроприсану непокретност на основу доказа које су извели по службеној дужности укључујући и вештачење.

По становишту Врховног касационог суда другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, јер није оценио релевантне жалбене наводе. Жалбени наводи су били релевантни, јер у поступку утврђивања висине накнаде за експроприсану непокретност првостепени суд је одбио предлог да се прочита приватна исправа која садржи налаз и мишљење вештака Небојше Гајића из ..., предлог да се прочита приватна исправа која садржи допунски налаз и мишљење вештака Небојше Гајића, предлог да се изведе доказ непосредним саслушањем вештака Мирољуба Васића у присуству вештака Небојше Гајића сходно одредби члана 271. ЗПП у вези члана 30. ЗВП, као и предлог да се обави извођење доказа обновљеним вештачењем од стране Завода за судска вештачења са седиштем у Новом Саду, јер по ставу првостепеног суда, имајући у виду утврђено чињенично стање, накнада је утврђена у свему сходно процењеној тржишној вредности према налазу вештака, па извођење напред наведених доказа по оцени суда води даљем пролонгирању поступка. Уз то, извођење наведених доказа не би водило другачијем чињеничном утврђењу, а такође је став суда да у овој врсти поступка не постоји могућност да сходно буде примењено правило из члана 261. ЗПП по коме учесник у поступку може да поднесе приватну исправу која садржи налаз и мишљење вештака кога је ангажовао ради утврђивања чињеница за које је потребно стручно знање којим не располаже, те да се изведе доказ читањем приложене исправе, те самим тим немогућност да се одреди извођење доказа усаглашавањем налаза и мишљења ангажованог вештака са вештаком кога је учесник у поступку ангажовао, а све из разлога што се вештачење одређује по службеној дужности и сам поступак се води по службеној дужности сходно одредби члана 134. ЗВП.

Одредбом члана 136. став 2. ЗВП прописано је да суд на рочишту изводи доказе које учесници предложе, ако су од значаја за одређивање накнаде, а по потреби може одредити и вештачење.

Чланом 11. ЗВП предвиђено је да суд одлучује о захтевима учесника на основу расправе на рочишту само у случајевима када је то овим или другим законом одређено, или када оцени да је одржавање рочишта потребно ради разјашњења или утврђивања одлучних чињеница.

У ванпарничном поступку за одређивање накнаде за експроприсану непокретност, суд на рочишту изводи доказе који су од значаја приликом одређивања накнаде, а имајући у виду природу експроприсане непокретности. На усменој расправи до пуног изражаја долази расправни принцип и принцип обостраног изјашњавања. Суд по службеној дужности утврђује чињенице од којих зависи одлука о накнади и прикупља потребне доказе по службеној дужности. Поступак за одређивање накнаде за експроприсану непокретност јесте двостраначки поступак, обзиром да у поступку учествују две стране, корисник експропријације и ранији сопственик. Ванпарнични поступак за одређивање накнаде за експроприсану непокретност је неправи ванпарнични поступак, обзиром на то да се ради о поступку у којем ипак постоје супротстављени интереси учесника у спору који би се могао решити у парничном поступку, али законодавац предвиђа да се он решава у ванпарничном поступку. Овај поступак је хитан и покреће се и води по службеној дужности. У ванпарничном поступку није спорно постојање експроприсане непокретности, већ се у поступку утврђује висина накнаде експроприсане непокретности. Ванпарнични поступак за

одређивање накнаде за експроприсану непокретност је когнициони поступак, обзиром да суд у току поступка изводи доказе које учесници предложе, али и доказе које прибавља по службеној дужности. Суд може по потреби да одреди вештачење ради одређивања облика и висине накнаде за експроприсану непокретност што је прописано чланом 136. ЗВП.

По становишту Врховног касационог суда, када је суд одлучио да одреди вештачење ради утврђивања висине накнаде за експроприсану непокретност дужан је да сходно примењује одредабе Закона парничном поступку које регулишу извођење доказа вештачењем. Странке имају право да на рочишту предложе да се изведу докази који су од значаја за одређивање ове накнаде. У ситуацији када је суд одредио вештачење долази до сходне примене одредаба чланова Закона парничном поступку које се односе на одређивање извођења доказа вештачењем, па како се ради о двостраначком ванпарничном поступку у којем важи начело диспозиције и расправно начело, неопходно је било дозволити предлагачима да у присуству стручног лица саслушају вештака.

У том смислу је другостепени суд пропустио да оцени битне жалбене наводе због чега је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. Закона о парничном поступку.

У поновљеном поступку другостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења и поново одлучити о жалбама предлагача и противника предлагача.

Из свега изнетог, на основу одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**